

Uitvoeringsprogramma Kunst en Cultuur 2026 - 2029

Inhoud

Hoofdstuk 1 Uitvoeringsprogramma 2022-2025	3
1.1 Beleidsvisie kunst en cultuur 2021-2029	3
1.2 Uitvoeringsprogramma 2022-2025.....	3
1.3 Naar een nieuw uitvoeringsprogramma	4
Hoofdstuk 2 Evaluatie Uitvoeringsprogramma 2022-2025	5
2.1 Waardering inwoners.....	5
2.2 Participatie culturele sector.....	6
2.3 Behaalde resultaten.....	7
Hoofdstuk 3 Uitgangspunten Uitvoeringsprogramma 2026-2029	12
3.1 Kunst heeft betekenis	12
3.2 Bouw voort op wat er is	12
3.3 Samenwerken loont	13
Hoofdstuk 4 Acties Uitvoeringsprogramma 2026-2029	14
4.1 Buurtcultuurcoach	14
4.2 Kunst in de openbare ruimte.....	14
4.3 Cultuurcampagnes	15
4.4 Cultuurnetwerk.....	15
4.5 Culturele agenda.....	16
4.6 Cultuurmonitor	16
4.7 Incidentele subsidie kunst en cultuur	16
Hoofdstuk 5 Planning en begroting	17
5.1 Planning	17
Bijlagen	17
Bronvermelding.....	17

Hoofdstuk 1 Uitvoeringsprogramma 2022-2025

1.1 Beleidsvisie kunst en cultuur 2021-2029

In 2021 is de Beleidsnota Kunst en Cultuur 2021-2029 vastgesteld. In deze nota staat geformuleerd dat de gemeente zich voor de periode 2021-2029 inzet voor inclusiviteit, talentontwikkeling en samenwerking. Met een divers en inclusief aanbod dat een breed bereik heeft, moet kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk zijn. Door talentontwikkeling bij jong en oud te stimuleren kunnen mensen zich uiten en hun blik op de wereld verruimen. Een goed cultuuraanbod op scholen en kunstenaars de mogelijkheid geven zich te ontwikkelen en te presenteren, draagt daaraan bij. Samenwerking met culturele partners en met partners buiten het culturele veld versterkt kunst en cultuur in de IJsselsteinse samenleving. Samenwerking maakt het mogelijk van elkaar te leren, krachten te bundelen en nieuwe doelgroepen te bereiken.

Het routeplan naar deze ambities zet in op een stevige basisinfrastructuur van culturele en kunstzinnige partners door onder andere samenwerking te stimuleren. Daarbij moet cultureel ondernemerschap het cultureel, maatschappelijk en zakelijk rendement vergroten. Een gezonde mix van subsidie en particuliere gelden bij culturele instellingen, en het stimuleren van vernieuwende en creatieve concepten, dragen bij aan cultureel ondernemerschap.

“Kunst en Cultuur is van invloed op het welbevinden van inwoners, op het woon- en leefklimaat en de promotie van de stad.”
Bron: Beleidsnota Kunst en Cultuur 2021

1.2 Uitvoeringsprogramma 2022-2025

Om de doelstellingen en het routeplan uit de beleidsvisie inhoud te geven, is het Uitvoeringsprogramma kunst en cultuur 2022-2025 opgesteld. In tegenstelling tot de beleidsnota die een periode van 8 jaar beslaat, is het uitvoeringsprogramma voor 4 jaar vastgesteld en is 2025 aangemerkt als evaluatiejaar. Zo kunnen we tussentijds toetsen of we op de goede weg zijn en waar nodig acties bijstellen. In het voorjaar van 2021 is de raad over dit uitvoeringsprogramma geïnformeerd. De resultaten van de evaluatie worden meegenomen in het tweede uitvoeringsprogramma, die de periode 2026-2029 betreft.

Samen met het culturele veld

Aan de basis van het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 ligt een mooie culturele sector bestaande uit culturele instellingen, stichtingen, verenigingen en (collectieven van) kunstenaars. Zij vormen het culturele leven van de stad. Het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 is in samenwerking met de sector opgesteld. Een klankbordgroep en een cultuurmakersmonitor hebben input geleverd. Daarnaast konden de culturele partners kritisch meelesen.

Samen met de culturele sector is een gedeelde overtuiging geformuleerd dat kunst en cultuur mensen kan helpen. In de periode 2022-2025 is daarom onderzocht hoe kunst en cultuur als instrument in het sociale domein ingezet kan worden. Door te faciliteren, te stimuleren en financiële middelen beschikbaar te stellen heeft de gemeente culturele organisaties en makers hierbij ondersteund.

Zichtbaarheid van de sector vergroten, talenten in beeld brengen en meer inwoners stimuleren deel te nemen aan culturele activiteiten waren belangrijke onderdelen van het uitvoeringsprogramma. Door de Governance Cultuur Code toe te passen en de Subsidieregels Kunst en Cultuur te herijken, is ingezet op het verder verstevigen van de culturele sector. De ambitie samenwerken, zoals geformuleerd in de cultuurvisie, was hierbij voorwaardelijk. Acties waren haalbaar wanneer de culturele sector en cultuur-liefhebbende organisaties met steun van de gemeente samen aan de slag gingen.

“Wat gaat goed? Het cultuurcafé brengt mensen samen en zorgt voor inspiratie en de mogelijkheid voor netwerken”
Bron: klankbordsessie van april 2025

1.3 Naar een nieuw uitvoeringsprogramma

Om flexibel te kunnen zijn in een veranderlijke wereld is besloten de uitvoeringsperiode van de Beleidsnota Kunst en Cultuur te splitsen in 2 termijnen van 4 jaar. Dit biedt ruimte om tussentijds te toetsen waar we staan met betrekking tot de beleidsambities. Op basis van de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 bepalen we welke acties de komende periode ingezet zullen worden. De cultuurvisie met de geformuleerde beleidsambities blijft daarbij ongewijzigd. Ook voor het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 geldt dat we door het stimuleren van inclusiviteit, talentontwikkeling en samenwerking de waarde van kunst en cultuur voor de IJsselsteinse samenleving nog meer tot zijn recht laten komen.

De basis van het nieuwe uitvoeringsprogramma blijft natuurlijk de mooie culturele sector die IJsselstein rijk is. De vele initiatieven, de inzet van vrijwilligers, de talentvolle professionals: het is er in IJsselstein. Kunst en cultuur is zichtbaar en het aanbod is gevarieerd, zodat wie wil, kan meedoen. Het Fulcotheater en Museum IJsselstein bieden kwalitatief aanbod voor inwoners én bezoekers en houden IJsselstein levendig en aantrekkelijk. De bibliotheek draagt bij aan leesbevordering en de zelfredzaamheid van inwoners. Theater Pantalone biedt een podium voor uiteenlopende makers en artiesten en is de thuisbasis van toneelgroep Kwibus. Koren met elk hun eigen repertoire en verschillende orkesten luisteren (culturele) evenementen en festivals op en er is toegankelijk muziek- en dansonderwijs. Wie zich beeldend wil uitdrukken en laten inspireren kan zich aansluiten bij een van de schildersgroepen. Bijzonder is ook dat aan het kunstprogramma van Kunst Centraal alle IJsselsteinse basisscholen meedoen. Kortom, een sector om trots op te zijn.

“Vooral leuke en interessante dingen blijven organiseren. Ik vind het altijd een leuke sfeer hebben in IJsselstein, doordat er vaak iets wordt georganiseerd.”
Bron: Cultuurmonitor 2024

Hoofdstuk 2 Evaluatie

Uitvoeringsprogramma 2022-2025

2.1 Waardering inwoners

Deelname aan kunst en cultuur, zowel actief als passief, is een voorwaarde om de intrinsieke eigenschappen van kunst tot zijn recht te laten komen. Daarom wordt elke twee jaar de waardering voor en participatie aan kunst en cultuur onder IJsselsteiners gepeild. Hiermee meten we of acties uit het uitvoeringsprogramma effect hebben op inwoners. Een van de acties uit het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 was het opzetten van een cultuurmonitor. In 2023 is de Cultuurmonitor 2022 afgenomen om te meten of en hoe inwoners kunst en cultuur in 2022 hebben ervaren. Deze monitor geldt als nulmeting. In 2025 is de Cultuurmonitor 2024 afgenomen. Hierdoor kunnen we ook de ontwikkeling in waardering en participatie aantonen.

De Cultuurmonitor 2022 en Cultuurmonitor 2024 zijn beide keren door ruim 550 mensen ingevuld. Over het algemeen kunnen we concluderen dat de inwoners van IJsselstein positief zijn over kunst en cultuur. In 2024 was ongeveer 70% trots op IJsselstein als culturele stad. In 2022 was dat nog 63%. Ook vinden meer inwoners dat er genoeg te doen is op het gebied van kunst en cultuur. In 2024 gaf 64% aan dat er genoeg te doen is, in 2022 was dat 60%. Deelname aan culturele activiteiten in IJsselstein is onverminderd hoog. Ongeveer twee derde van de ondervraagden beoefent zelf een kunstvorm.

Ook de inwoners van IJsselstein onderschrijven de waarde van cultuur voor de gemeenschap. Uit de Cultuurmonitor 2024 blijkt dat ongeveer 90% van de ondervraagden vindt dat kunst en cultuur bijdraagt aan een goede sfeer in de stad. Daarbij vinden ze kunst en cultuur ook voor hun persoonlijke welzijn belangrijk. Het brengt inwoners ontspanning en plezier/ geluk en is daarmee een stimulans voor de mentale gezondheid. Ook heeft kunst en cultuur een positieve invloed op de sociale verbinding. 79% van de inwoners geeft aan het fijn te vinden om cultuur met anderen te beleven en 58% geeft aan dat kunst en cultuur bijdraagt aan sociale contacten.

We hebben inwoners gevraagd naar hun ideeën voor het culturele leven in IJsselstein. Met name aanbod voor jongeren en mensen met een andere culturele achtergrond ontbreekt volgens de inwoners en de oproep is om het aanbod beter op hen aan te laten sluiten. Een meer kunstinhoudelijk aanbod, aanvullend op de grote, commerciële evenementen, werd eveneens vaak genoemd. Oplossingen voor een inclusiever publiek bereiken liggen volgens de inwoners in het betaalbaar houden/ maken van de activiteiten, naar de mensen toe gaan, bijvoorbeeld in buurthuizen of laagdrempelig op staat en samenwerken met andere instellingen.

“Het IJsselsteinse bos uitbreiden met een beeldentuin en mooie wandelpaden. Veel potentieel om dit mooi te maken.”
Bron: Cultuurmonitor 2024

2.2 Participatie culturele sector

Voor de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 en het samenstellen van het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 is een participatietraject opgestart om de culturele sector te betrekken. Een bloeiende, toekomstbestendige cultuursector kan namelijk alleen bestaan met een gedeelde inzet en samenwerking. De culturele sector is bevraagd naar hun ervaringen met de acties van de voorgaande jaren en de ondersteuning van de gemeente. Ook is gekeken naar de mate waarin de beleidsambities in hun eigen cultuurpraktijk geborgd zijn.

Door middel van een cultuurmakers-enquête is het veld breed benaderd. Met een klankbordgroep, bestaande uit een representatieve vertegenwoordiging van het veld, is de verdieping gezocht. Tijdens twee bijeenkomsten is gevraagd naar hun ervaringen met het uitvoeringsprogramma en naar ideeën voor het nieuwe uitvoeringsprogramma. Tot slot zijn ideeën opgehaald bij de culturele sector tijdens een cultuurcafé.

Cultuurmakers-enquête

De cultuurmakers-enquête is aan ruim 100 cultuurmakers en -aanbieders in IJsselstein gestuurd en 40 van hen hebben de vragenlijst ingevuld. Twee derde is bekend met de Beleidsnota Kunst en Cultuur en de helft heeft met hun culturele activiteiten rekening gehouden met de doelen uit de beleidsnota. Bij aanvang van het uitvoeringsprogramma was een derde van de ondervraagden bereid bij te dragen aan het programma. De betrokkenheid van het culturele veld is daarmee toegenomen.

Men is over het algemeen tevreden over de diversiteit van het publiek dat wordt bereikt en talentontwikkeling is bij bijna alle instellingen een wezenlijk onderdeel van hun culturele praktijk. Er wordt relatief veel samengewerkt. Meer dan 80% heeft met andere cultuurmakers samengewerkt en twee derde geeft aan wel eens met een van de welzijnspartners of andere maatschappelijke instellingen te hebben samengewerkt. Nieuwe publieksgroepen bereiken en kennis en kunde uitwisselen zijn de belangrijkste opbrengsten van deze samenwerking.

Cultuurmakers zijn over het algemeen tevreden over de ondersteuning van de gemeente, maar zien wel kansen voor de gemeente om jongeren meer te activeren. Vergrijzing, onder andere in het ledenbestand, vrijwilligersinzet en bestuursfuncties, is een punt van zorg. Ook in het laagdrempelig aanbieden van kunst en cultuur zien culturele instellingen mogelijkheden om het aanbod breder aan te bieden en andere publieksgroepen te bereiken. Denk hierbij aan kunst op straat en een algemeen informatiepunt waar het IJsselsteinse aanbod terug te vinden is. De financiële positie van culturele instellingen en ondernemers blijft een punt van zorg. Stijgende lasten, onder andere in huur en huisvestingskosten, en gelijkblijvende subsidies bieden zorgen. Tot slot heerst ook in het culturele veld een behoefte aan fysieke ruimte; voor optredens, atelier- en oefenruimtes.

“Heb aandacht voor het bieden van fysieke ruimte voor talentontwikkeling.”
Bron: Cultuurmakers enquête 2025

Klankbordsessies

De klankbordgroep onderschrijft het belang van samenwerken en geeft aan dat dit een voorwaarde is om de waarde van kunst en cultuur te verankeren in de IJsselsteinse samenleving. Binnen het culturele veld weet men elkaar te vinden en het cultuurcafé levert daar volgens de klankbordgroep een belangrijke bijdrage aan. Ook de campagne Cultitijd, waarbij de maand september in het teken staat van kunst en cultuur, wordt gewaardeerd. De samenwerking met partners buiten het culturele veld, zoals welzijnsorganisaties en zorginstellingen, behoeft aandacht en mag geïntensiveerd worden. Ook moet er aandacht zijn voor de professionele kunstenaars in IJsselstein. Door deze domeinen met elkaar te verbinden en domeinen te ontschotten, ontstaat meer samenhang in het culturele aanbod. De leden van de klankbordgroep zien daar voor de gemeente een ondersteunende rol weggelegd.

Uit de klankbordsessies komt naar voren dat met name jongeren en mensen met een migratieachtergrond moeilijk bereikbaar zijn. Het is wel belangrijk om ook deze doelgroepen vertegenwoordigd te zien in het culturele aanbod en de vraag. Door met hen te werken, met ze in gesprek te gaan en te betrekken bij culturele initiatieven moet meer inzicht verkregen worden in waar de culturele behoeften van deze doelgroepen liggen. Ook goed zichtbaar zijn op straat, bijvoorbeeld met buitenkunst en in de wijken, vergroot inclusiviteit en laat mensen op een laagdrempelige manier met kunst in aanraking komen.

De klankbordgroep benadrukt dat de gemeente en beleidsmakers het belang van kunst en cultuur voor de samenleving moeten inzien en omarmen. Kunst en cultuur vormt, verbindt en nodigt uit tot reflectie en is daarmee een noodzaak voor mensen om zich uit te drukken, identiteit te ontwikkelen, elkaar te vinden, nieuwe werelden te ontdekken en gezond te blijven. Dit gaat voorbij luxe of leuk tijdverdrijf. De gemeente draagt hieraan bij door talent te laten zien en het mogelijk te maken dat mensen nieuwe dingen ontdekken, maar vooral ook door kunst en cultuur een plek te geven in het publieke domein en te verbinden met andere beleidsterreinen. Hierdoor kan kunst en cultuur nog meer bijdragen aan een positief leefklimaat, aan het welzijn van inwoners en de lokale economie stimuleren.

“Investeren in cultuur is investeren in de gemeenschap.
Bron: klankbordsessie van april 2025

2.3 Behaalde resultaten

Aan de hand van onder andere de Cultuurmonitor en het participatietraject, is gekeken naar de stand van zaken met betrekking tot de concrete acties uit het Uitvoeringsprogramma 2022-2025. In de volgende tabel is uiteengezet op welke manier uitvoering is gegeven aan de acties en wat het resultaat is. Daarin hebben we beoordelingen en waardering uit de Cultuurmonitor en de Cultuurmakers-enquête meegenomen.

Overzicht van activiteiten, doelen en behaalde resultaten

Activiteit	Beleidsambitie	Stand van zaken	Toelichting
Cultuurcampagne #wat ga jij doen?	Inclusie	Behaald	<p>Verschillende campagnes om de zichtbaarheid en daarmee ook participatie aan kunst en cultuur te vergroten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ In 2022-2023 de campagne #ditisookcultuur. ➤ Vanaf 2023 is de maand september CultiTijd. <ul style="list-style-type: none"> ➤ 42% inwoners kent CultiTijd, 19% heeft meegedaan (Cultuurmonitor 2024). ➤ Beeldbank met beelden van cultuurparticipatie in IJsselstein die ingezet kunnen worden ter promotie van IJsselsteinse culturele instellingen en evenementen. ➤ Vanaf september 2025 de campagne 'Wij geven cultuur een gezicht'. <p>Doorlopende activiteiten om de zichtbaarheid te vergroten, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 10 Cultuurpodcasts - inclusief 4 CultiTijdspecials - samen met 25 cultuurmakers. ➤ 11 Cultuurvideo's samen met 14 cultuurmakers. ➤ 21 Cultuurblogs waarin verschillende kunstvormen en makers zijn uitgelicht.
Kunstzinnig talent in beeld	Talentontwikkeling/ inclusie	Behaald	<p>Talenten presenteren en inzetten als ambassadeurs om cultuurparticipatie te vergroten.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Talenten hebben een podium gekregen in video's, podcasts en blogs. ➤ De cultuurcampagne 'Wij geven cultuur een gezicht' in 2025 brengt talent in beeld.
Amateurkunstroute	Inclusie	Behaald	<p>Aandacht voor amateurkunst, omdat iedereen op zijn eigen manier plezier beleeft aan kunst.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Open Ateliers en (amateur) verenigingen presenteren zich tijdens CultiTijd.
Beeldende kunst in beeld	Inclusie	Behaald	<p>Inwoners bewust maken van kunstuitingen in de eigen omgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rondje Kunst Op Straat is een fietsroute of lange wandeling (12 km) in aanvulling op de wandelroute Rondje beeldig IJsselstein. ➤ Deze online audiotour voert langs 27 kunstwerken in de binnenstad en de wijken met verhalen en foto's over de kunstwerken die je onderweg tegenkomt. ➤ De audiotour wordt via de website in IJsselstein aangeboden. Via de Izi-travel app kunnen mensen de route downloaden om te volgen. In 2023 is de route 128 afgespeeld, in 2024 123 keer en het eerste half jaar van 2025 176 keer.

Overzicht van activiteiten, doelen en behaalde resultaten

Participatieregeling voor minima	Inclusie	Behaald	<p>Het cultuuraanbod toegankelijk maken voor inwoners met een laag inkomen door de mogelijkheden inzichtelijk te maken voor inwoners en betrokken partijen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Informatie over participatieregelingen voor kunst en cultuur, de U-pas en Leergeld IJsselstein, is op de website van de gemeente aangepast. ➤ Via de cultuurnieuwsbrief zijn de mogelijkheden voor de U-pas en Stichting Leergeld met het culturele veld gecommuniceerd. ➤ 11 instellingen in IJsselstein bieden hun culturele aanbod aan via de U-pas (peildatum 1-7-2025). ➤ 4% van alle IJsselsteiners komt in aanmerking voor een U-pas vanwege een laag inkomen. Uit de Samenlevingsmonitor 2024 blijkt dat de U-pas door ongeveer de helft van de inwoners die er gebruik van zouden kunnen maken, ook daadwerkelijk gebruikt wordt. Daar vallen culturele activiteiten ook onder.
Meerjaren-subsidieafspraken	Talentontwikkeling	Niet behaald	<p>Stimuleren van het culturele experiment voor onder andere talentontwikkeling door een meerjarige subsidietoezegging.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ De voorwaarden voor een meerjarige toezegging zijn opgenomen in de Subsidieregeling Kunst en Cultuur 2022 en specifiek via een brief aan het culturele veld gecommuniceerd. ➤ Er is uiteindelijk geen gebruik gemaakt van deze regeling. Slechts 2 relaties hadden interesse, waarvan één instelling de aanvraag heeft ingetrokken. De andere meerjarige subsidieaanvraag is afgewezen. ➤ De meerjaren-subsidie was een tijdelijke regeling en gold voor uitvoeringsperiode 1, met een toekenning voor 2023 en een toezegging voor 2024 en 2025. Deze regeling is daarom voor het subsidiejaar 2026 e.v. niet opnieuw aangeboden.
Cultuurconvenant IJsselstein	Samenwerking	Niet behaald	<p>Een gezamenlijke intentieverklaring met het culturele veld, waarmee partijen verklaren de ambities uit de cultuurvisie te omarmen, moet bijdragen aan een sterke culturele sector.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er is geen formeel convenant opgesteld, omdat de culturele partners de meerwaarde hiervan niet zagen. De actieve deelname van partners aan activiteiten uit het uitvoeringsprogramma, zoals het cultuurcafé en verschillende campagnes, en de samenwerking met de gemeente geven aan dat de betrokkenheid groot is.
Cultuurplatform IJsselstein	Samenwerking	Behaald	<p>Instellingen informeren, met elkaar verbinden en samenwerking stimuleren ten behoeve van een sterke culturele sector.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Het cultuurplatform heeft de vorm gekregen van het IJsselsteinse Cultuurcafé. Minimaal 2 keer per jaar worden cultureel ondernemers, instellingen, verenigingen, collectieven,

Overzicht van activiteiten, doelen en behaalde resultaten

			<p>professionele en amateur kunstenaars uitgenodigd om elkaar te ontmoeten en kennis, ervaringen en ideeën uit te wisselen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er zijn 8 Cultuurcafés georganiseerd op wisselende locaties en in samenwerking met culturele partners. ➤ Gemiddeld 35 deelnemers per café. ➤ Grootste meerwaarde voor cultuurmakers is weten wat er speelt en nieuwe contacten of samenwerkingspartners ontmoeten (Cultuurmakers enquête 2025). <p>Het culturele veld wordt doorlopend op de hoogte gehouden over relevante ontwikkelingen in de sector. Via mail en nieuwsbrieven.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 3 tot 4 keer per jaar ontvangen cultuurmakers in IJsselstein de Nieuwsbrief cultuurmakers met informatie over o.a. subsidies, cultuurpromotie, culturele activiteiten, relevante ontwikkelingen etc. ➤ 4 van de 10 ontvangers weet door de nieuwsbrief wat er speelt in cultureel IJsselstein.
Cultuur Stimuleringsfonds IJsselstein	Inclusie, samenwerking en talentontwikkeling	Niet behaald	<p>Voor uitvoeringsperiode 1 stond het opzetten en organiseren van een Cultuur Stimuleringsfonds IJsselstein op de planning. Daarvoor is onderzoek nodig naar wat een nieuw op te richten fonds kan toevoegen aan de huidige beschikbare fondsen, zoals het IJsselsteinfonds, het Prins Bernard Fonds en het Cultuurfonds. Ook moet onderzocht worden waar de financiering van dat fonds vandaan komt, welke voorwaarden er worden gesteld om er aanspraak op te kunnen maken en wie uiteindelijke aanvragen beoordeelt. Het ontbrak aan ambtelijke capaciteit om dat op te pakken.</p> <p>Er was wel een mogelijkheid om binnen de Subsidieregeling Kunst en Cultuur 2022 incidentele subsidie aan te vragen voor kunst- en cultuurprojecten die een toevoeging zijn op het huidige aanbod. Daar is 26 keer een aanvraag voor ingediend – voor de periode 2022 t/m 1 juli 2025. 20 aanvragen daarvan zijn goedgekeurd.</p>
Cultuurmonitor inwoners	Inclusie, samenwerking en talentontwikkeling	Behaald	<p>De gemeente wil zoveel mogelijk inwoners laten meedoen aan cultuur, ieder op hun eigen manier. Met een tweejaarlijkse Cultuurmonitor peilt de gemeente cultuurparticipatie en -waardering onder de inwoners. Op basis van deze data kan beleid bijgesteld worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ In januari 2023 is de eerste Cultuurmonitor uitgezet. Via een willekeurige steekproef hebben 3.000 inwoners een persoonlijke uitnodiging ontvangen om een enquête in te vullen over hun deelname aan het culturele leven in IJsselstein in 2022. 536

Overzicht van activiteiten, doelen en behaalde resultaten

			<p>respondenten hebben de vragenlijst ingevuld. De cultuurmonitor 2022 geldt als 0-meting.</p> <ul style="list-style-type: none"> › In januari 2025 is de Cultuurmonitor voor de tweede keer uitgezet. Van de wederom 3.000 willekeurige uitnodigingen hebben 578 mensen gereageerd. › Resultaten van beide enquêtes zijn geanalyseerd, met elkaar vergeleken en meegenomen in de evaluatie van het uitvoeringsprogramma.
Subsidieregels Kunst en Cultuur 2022	Inclusie, samenwerking en talentontwikkeling	Behaald	<p>De gemeente subsidieert activiteiten die bijdragen aan de realisatie van het cultuurbeleid.</p> <ul style="list-style-type: none"> › De beleidsregels voor kunst en cultuur zijn vernieuwd in de Subsidieregeling Kunst en Cultuur 2022. Deze regeling is geldend vanaf 8-4-2022. › Opgenomen in de Subsidieregeling zijn de toetsingscriteria: <ul style="list-style-type: none"> › Cultureel inhoudelijke kwaliteit › Zakelijke kwaliteit › Belang voor stad en inwoners › Aansluiten bij opgaven cultuurnota: inclusiviteit, talentontwikkeling en samenwerking. › Het hanteren van de Governance Code Cultuur volgens het principe 'pas toe of leg uit' is toegevoegd.
Cultuurconsulent	Inclusie, samenwerking en talentontwikkeling	Behaald	<p>De extra capaciteit voor het regisseren van het Uitvoeringsprogramma is inmiddels uitgegroeid tot de vaste inzet van een cultuurconsulent voor 12 uur per week.</p>

Hoofdstuk 3 Uitgangspunten

Uitvoeringsprogramma 2026-2029

3.1 Kunst heeft betekenis

De intrinsieke waarden van kunst, namelijk het prikkelen van de fantasie, het stimuleren van de verbeeldingskracht en het vergroten van de eigen creativiteit, sterken mensen in hun weerbaarheid, welbevinden en gezondheid. Deze waarden maken dat mensen zich kunnen uitdrukken, identiteit ontwikkelen, elkaar vinden en nieuwe werelden ontdekken. Kunst en cultuur zijn daarmee een essentieel onderdeel van een gezonde samenleving.

Wetenschappelijk onderzoek, onder andere van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), toont de positieve effecten van kunst op de gezondheid aan (Weij, 2025). Ook bevorderen kunst en cultuur gemeenschapszin, het gevoel van veiligheid en aantrekkelijkheid van buurten en wijken, blijkt uit onderzoek van Movisie (2021). Uit de klankbordsessies en enquêtes klonk meermaals de oproep om deze positieve effecten van kunst op de gezondheid van mensen en de leefbaarheid van de stad meer de ruimte te geven. Enerzijds door kunst letterlijk aan de buitenruimte toe te voegen, anderzijds door als gemeente en instellingen trots te zijn op het culturele vermogen van de stad en dat uit te dragen.

Kunst op recept

In de Beleidsnota Kunst en Cultuur 2021 wordt ‘kunst op recept’ als waardevolle ambitie meegegeven. Kunst als middel voor gezondheidsbevordering en preventie. In de Subsidierregels kunst en cultuur 2022, een van de acties uit het Uitvoeringsprogramma 2022-2025, is cross-sectorale samenwerking tussen cultuurmakers en welzijnspartners opgenomen als extra stimulans voor samenwerking. IJsselsteinse culturele instellingen zoeken inderdaad samenwerking met partners buiten de grenzen van hun eigen kunstpraktijk, blijkt uit de Cultuurmakers-enquête. Daar staat tegenover dat de invloed van kunst op de gezondheid ook door zorg- en welzijnsaanbieders en andere beleidsmakers meer omarmd mag worden.

Kwaliteit is een vereiste

Uit de sessies met de klankbordgroep blijkt dat kunst in de openbare ruimte, zoals kunst op staat, als middel om inclusiviteit te vergroten en talentontwikkeling te stimuleren, ook voor IJsselstein gewenst is. Daarbij moet de kwaliteit van de kunst wel geborgd zijn, bijvoorbeeld door samen te werken met professionele kunstenaars en een onafhankelijke commissie in te stellen die aanvragen beoordeelt. Bovendien mag kunst ook schuren, kritisch zijn en vragen stellen. Ook de artistieke vrijheid moet gewaarborgd worden.

“Kwaliteit in kunst en cultuur is geen keurmerk of rapportcijfer, maar een levend proces dat zich afspeelt in ontmoeting, dialoog en betekenisgeving.”
Bron: klankbordsessie van september 2025¹

3.2 Bouw voort op wat er is

Het culturele veld is gelaagd, gaat van de professionele maker tot de enthousiaste deelnemer en alles daartussen. Dit culturele veld met een breed aanbod is het uitgangspunt van het Uitvoeringsprogramma kunst en cultuur 2026-2029, waarbij we de onderlinge verbinding en de verbinding met andere domeinen blijven stimuleren. De acties uit het Uitvoeringsprogramma 2026-2029 bouwen voort op het behouden van deze gelaagdheid en het ontschotten van domeinen waarbij samenwerken de norm is.

De resultaten uit de evaluatie geven weer dat de inspanningen die zijn gedaan in het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 bijdragen aan een betere samenwerking, de zichtbaarheid van het culturele aanbod vergroot en participatie bevordert. Doorlopende acties uit het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 nemen we daarom over en vullen we aan met nieuwe acties om de meerwaarde van kunst en cultuur voor de IJsselsteinse samenleving verder te verstevigen.

3.3 Samenwerken loont

Het IJsselsteinse culturele veld staat niet op zichzelf, maar is ingebed in de regio en is verankerd in de IJsselsteinse samenleving. Het theateraanbod houdt zich bijvoorbeeld tot het aanbod in Nieuwegein en hoewel IJsselstein geen regiofunctie vervult, zijn inwoners uit omliggende gemeenten wel potentiële bezoekers voor het IJsselsteinse culturele aanbod. Met name in de klankbordsessies werd het belang van samenwerken sterk benadrukt door domeinen binnen de IJsselsteinse samenleving te ontschotten en inwoners uit de regio meer bekend te maken met het culturele aanbod. Door samen op te trekken wordt een divers palet aan doelgroepen bereikt en is er meer gelaagdheid in het cultuuraanbod. Er zijn hier voor de gemeente nog veel kansen.

Regionale context

IJsselstein is onderdeel van de Cultuurregio Utrecht, die het regioprofiel *Eeuwig Jong* heeft opgesteld. In het kader van dit regioprofiel is onder andere een pilot met het Culturele Doelgroepenmodel gestart. Dit biedt kansen voor IJsselsteinse cultureel ondernemers om gericht cultuurdoelgroepen, ook in de regio, aan te spreken. Daarnaast is de Cultuurregio Utrecht samen met Utrecht Marketing en de Universiteit Utrecht een onderzoek gestart naar de *geefcultuur* in de culturele sector. Dit onderzoek sluit aan bij de vraag van culturele instellingen naar meer en alternatieve financieringsmogelijkheden.

Ontwikkelingen in de gemeente

Ook ontwikkelingen binnen de gemeente bieden aanknopingspunten voor dit uitvoeringsprogramma. De onlangs vastgestelde visie op toerisme en recreatie met bijbehorend uitvoeringsprogramma biedt kansen voor kunst en cultuur om gezamenlijk de verhalen van IJsselstein te vertellen. Samen met het beleidsveld Economie kan kunst en cultuur het economische rendement van bijvoorbeeld de binnenstad vergroten. Het programma FIT IJsselstein biedt mogelijkheden om inwoners meer bewust te maken van de positieve effecten van cultuur op de mentale gezondheid. Programma's voor jeugd, eenzaamheid en dementie en het programma voor onderwijs bieden kansen voor samenwerking om inclusiviteit en talentontwikkeling in de IJsselsteinse samenleving te borgen.

“De kans voor IJsselstein: kunst en cultuur verankeren als fundament van samenleven. De uitdaging: dit structureel borgen in beleid en praktijk.”
Bron: Klankbordsessie van september 2025²

Hoofdstuk 4 Acties

Uitvoeringsprogramma 2026-2029

4.1 Buurtcultuurcoach

Doel: inclusiviteit en talentontwikkeling

Samenwerking: domeinen jeugd, welzijn en onderwijs

In 2025 is in samenwerking met domein jeugd een pilot gestart met een buurtcultuurcoach. De buurtcultuurcoach onderzoekt wat jongeren van 12 tot ongeveer 21 jaar bezighoudt en hoe het culturele aanbod kan aansluiten bij de leefwereld van jongeren. De buurtcultuurcoach helpt jongeren hun creatieve vermogens aan te boren, wat hen sterkt in hun weerbaarheid en zelfvertrouwen. Hiervoor werkt de buurtcultuurcoach samen met welzijnsorganisaties, jongerenwerkers en middelbare scholen en met culturele instellingen in de stad.

Actie: Deze pilot Buurtcultuurcoach wordt geëvalueerd in 2026 waarbij wordt onderzocht of en zo ja, op welke manier een buurtcultuurcoach een vaste plek kan krijgen binnen het IJsselsteense jongerenwerk.

4.2 Kunst in de openbare ruimte

Doel: inclusiviteit, talentontwikkeling, zichtbaarheid vergroten

Samenwerking: inwoners, cultuurpartners, woningcorporaties, ondernemers, domeinen toerisme en recreatie en welzijn

Kunst in de openbare ruimte vergroot de leefbaarheid van wijken en buurten en draagt bij aan de profilering van de stad. Bovendien stimuleert het inclusiviteit en talentontwikkeling; hoe meer inclusief kan kunst zijn als je er bijna letterlijk over struikelt. Daarom krijgt kunst in de openbare ruimte, in al haar diversiteit, de komende jaren meer aandacht. We bouwen voort op wat er is en zullen in samenwerking met andere partners nieuwe werken aan de kunstcollectie in de stad toevoegen. De eerste samenwerking daarvoor is in 2025 gestart. Het bewaken van de kwaliteiten en artistieke vrijheid is hierbij een vereiste. Daarom wordt de samenwerking gezocht met Museum IJsselstein, professionele kunstenaars en komt er een onafhankelijke commissie die aanvragen beoordeelt.

Actie: er worden (beleids)regels vastgesteld voor kunst in de openbare ruimte die de randvoorwaarden beschrijven aan het plaatsen van kunstwerken in de openbare ruimte. Deze randvoorwaarden gaan niet over de inhoud, maar hebben betrekking op goed opdrachtgeverschap, inwonersparticipatie en beheer en onderhoud. Er komt een deskundige en onafhankelijke adviescommissie die adviseert over aanvragen voor kunst in de openbare ruimte.

Actie: in samenwerking met het domein toerisme en recreatie worden de fiets- en wandelroutes Rondje Beeldig IJsselstein en Rondje Kunst op Straat zo nodig uitgebreid en onder de aandacht gebracht bij inwoners en bezoekers.

4.3 Cultuurcampagnes

Doel: zichtbaarheid vergroten, inclusiviteit

Samenwerking: culturele partners

Diverse cultuurcampagnes dragen bij aan de zichtbaarheid en waardering van het culturele aanbod in IJsselstein. Concepten en campagnes die zijn opgestart in het Uitvoeringsprogramma 2022-2025 worden voortgezet en nieuwe concepten worden ontwikkeld en uitgerold.

Actie: in samenwerking met het culturele veld ontwikkelen en uitvoeren van cultuurcampagnes waaronder Cultitijd en Cultuur een gezicht geven. Daarbij zullen deze uitingen gemeten en geëvalueerd worden om zo nodig bij te sturen. De campagnes hebben betrekking op het in beeld brengen van kunstzinnig talent, de mogelijkheid inzichtelijk maken om actief kunst te beoefenen en het culturele aanbod onder de aandacht brengen.

Actie: het Culturele Doelgroepenmodel wordt toegepast om doelgroepen gericht te benaderen.

4.4 Cultuurnetwerk

Doel: samenwerking, inclusiviteit

Samenwerking: culturele partners, andere domeinen als welzijn, onderwijs en ondernemers

Uit de evaluatie blijkt dat het Cultuurcafé gewaardeerd wordt als platform om elkaar te ontmoeten en kennis en ervaring uit te wisselen. We continueren daarom het Cultuurcafé waarbij we de aandacht verschuiven van samenwerking binnen het culturele veld naar domeinoverstijgende samenwerking. De gemeente pakt de rol van regisseur om samenhang te versterken en ondersteunt projecten kunst en cultuur die samenwerken bevorderen. Ook de Cultuurnieuwsbrief als middel om geïnformeerd te blijven over actuele ontwikkelingen wordt gewaardeerd. We zullen daarom de nieuwsbrief continueren.

Actie: minimaal 2 keer per jaar een Cultuurcafé organiseren waarbij domeinoverstijgende onderwerpen behandeld worden. Hiervoor zoeken we naar onderwerpen die in de IJsselsteinse samenleving leven en bespreken we hoe kunst en cultuur hierbij van meerwaarde kan zijn.

Actie: we breiden het Cultuurcafé uit met netwerksessies waarbij we cultuurpartners samenbrengen met maatschappelijke organisaties om kennis te delen en samenwerking op gang te brengen. We stimuleren culturele organisaties breder te kijken dan hun eigen organisatie om zo hun bijdrage aan de IJsselsteinse samenleving te vergroten.

Actie: we onderzoeken of en zo ja op welke manier we kunnen aanhaken bij bestaande (niet culturele) netwerken en platforms om het culturele aanbod zichtbaar te maken onder inwoners. Bijvoorbeeld FitIJsselstein en/of Zorg4IJsselstein. Dit vergroot de zichtbaarheid van het culturele aanbod onder inwoners en maakt het verband tussen cultuurdeelname en (mentale) gezondheid meer zichtbaar.

Actie: minimaal elk kwartaal een Cultuurnieuwsbrief versturen. De nieuwsbrief waarmee de gemeente het culturele veld informeert blijft gehandhaafd. Wel onderzoeken we hoe we de toegankelijkheid van de nieuwsbrief kunnen vergroten en de respons beter kunnen meten.

Actie: onderzoek naar mogelijkheden voor een IJsselsteins cultuurfonds of -platform voor bijvoorbeeld externe financiering en het uitwisselen van kennis en expertise voor het ondersteunen van culturele projecten en activiteiten. Hierin nemen we de resultaten van het onderzoek naar de geefcultuur in de cultuursector mee.

4.5 Culturele agenda

Doel: zichtbaarheid en participatie vergroten

Samenwerking: culturele organisaties, toerisme en recreatie en eventueel welzijnsorganisaties (zie actie onder cultuurplatform)

Een gezamenlijke plek waar culturele activiteiten van een bepaalde periode gecommuniceerd worden draagt bij aan de zichtbaarheid en participatie. De wens naar een overzichtelijke plek voor activiteiten is groot. De gemeente onderzoekt op welke manier zo'n culturele agenda vormgegeven kan worden. Voorwaarde voor een functionerende cultuuragenda is dat er vanuit het veld voldoende draagvlak en verantwoordelijk is om de agenda gevuld te houden en dat er samenwerking wordt gezocht met marketingpartijen als stadspromotie.

Actie: onderzoek en implementatie culturele agenda.

4.6 Cultuurmonitor

Doel: monitoring

Samenwerking: -

Met de tweejaarlijkse Cultuurmonitor meten we de waardering van inwoners voor het culturele aanbod in hun stad en of beleidsdoelen behaald worden. Begin 2025 is de cultuurmonitor voor de tweede keer uitgezet, wat inhoudt dat de derde monitor begin 2027 wordt afgenomen. Hierdoor wordt niet alleen de stand van zaken, maar ook de ontwikkeling van alle acties inzichtelijk.

Actie: begin 2027 en 2029 enquête houden onder inwoners van IJsselstein om waardering en cultuurparticipatie te meten.

4.7 Incidentele subsidie kunst en cultuur

Doel: inclusiviteit, talentontwikkeling en samenwerken

Samenwerking: culturele partners en individuele kunstenaars

We ondersteunen initiatieven voor kunst en cultuur uit de samenleving die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen uit de Beleidsvisie kunst en cultuur. Onder andere via incidentele subsidie. Voorwaarden voor deze subsidie zijn opgenomen in de Subsidieregeling Kunst en Cultuur 2022.

Actie: incidentele ondersteuning projecten kunst en cultuur.

Hoofdstuk 5 Planning en begroting

5.1 Planning						
Wat gaan we doen?	Aan welk doel draagt dit bij?	Welke acties voeren we uit?	Planning: 2026	2027	2028	2029
Buurtcultuurcoach	Inclusiviteit Talentontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Evaluatie pilot ➤ Eventueel inzet buurtcultuurcoach 	X	X	X	X
Kunst in de openbare ruimte	Inclusiviteit Talentontwikkeling Zichtbaarheid vergroten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opstellen beleidsregels ➤ Instellen adviescommissie ➤ Kunstroutes updaten en promoten 	X X X	X	X	X
Cultuurcampagnes	Zichtbaarheid vergroten Inclusiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cultuurcampagnes ➤ Uitwerken culturele doelgroepenmodel IJsselstein 	X	X X	X	X
Cultuurnetwerk	Samenwerking Inclusiviteit	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cultuurcafé ➤ Cultuursessies ➤ Aansluiten en evaluatie gezondheid/zorgplatforms ➤ Cultuur nieuwsbrief ➤ Cultuurplatform 	X X X X	X X X X	X X X X	X X X X
Culturele agenda	Zichtbaarheid vergroten	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Onderzoek en implementatie 		X	X	X
Cultuurmonitor	Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uitvoering en analyse 		X		X
Ondersteunen van initiatieven uit de samenleving	Inclusiviteit Talentontwikkeling Samenwerken	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ondersteuning d.m.v. incidentele subsidie kunst en cultuur 	X	X	X	X

Bijlagen

Bronvermelding

Movisie. Kunst kan leefbaarheid in wijken vergroten. 1 april 2021
<https://www.movisie.nl/artikel/kunst-kan-leefbaarheid-wijken-vergroten>

Auteur, Weij, Astrid (2025). Cultuur als probleemoplosser!. *Boekmancahier 144*, pagina's 4-7.

Provincie Utrecht. (2025) *Regioprofiel Eeuwig Jong*. <https://magazine.provincie-utrecht.nl/57558/cover>

Gemeente IJsselstein. https://www.ijsselstein.nl/Inwoners/Vrije_tijd_sport_en_cultuur/Cultuur

Citaat:

1. Tóth Varjú, Tamaar. (2025). Samenhangende cultuurparticipatie in IJsselstein. Ongepubliceerd essay, ingebracht als inhoudelijke bijdrage binnen de klankbordgroep cultuurparticipatie IJsselstein.
2. Tóth Varjú, Tamaar. (2025). Van visie naar verdieping. Ongepubliceerd essay, opgesteld in opdracht van de gemeente IJsselstein binnen het traject van de klankbordgroep cultuurparticipatie.